

Z Á P I S

z jednání Pracovní skupiny pro bezpečnost Rady vlády pro záležitosti romské menšiny

dne 19. 02. 2025

Úřad vlády ČR, Rytířská 31, Praha 1

Přítomni:

Bc. Milan Adam (předseda), JUDr. Michal Barbořík – MV ČR, Plk. Mgr. Martin Blažek, PhDr. Kateřina Bursíková Jacques – Úřad vlády ČR, Bc. Jan Dužda, Mgr. Bc. Vladimír Dvořák, Mgr. Karel Gába (online), pplk. Mgr. Dalibor Horský, Mgr. Klára Kalibová, Ph.D. (online), Mgr. Cyril Koky, MPA (místopředseda), Jan Pařawa – MV ČR, PhDr. Martina Seidlová (tajemnice), Josef Stojka (online), Mgr. Dominik Šarman, Mgr. Bc. Jana Vomelová (online), Emil Voráč (online)

Nepřítomni:

nrap. Bc. Jaroslav Drobek, Bc. Zdeněk Guži, Dušan Kandráč, Miroslav Karala – omluven, Rastislav Lučanský – omluven Mgr. Ľubomír Lupták, Ph.D. – omluven, Simon Slanina, MBA

Program:

- a) Noví členové pracovní skupiny
- b) Aktuality – max. 30 min.
- c) Doprovodný text ke schématu pro komunikace krizových situací typu interetnické napětí – debata a připomínky
- d) Příprava setkání s Ministerstvem spravedlnosti ČR k tématu interkulturní vzdělávání komunikačních pracovníků
- e) Lajfkaři a sociální sítě – možné postupy k eliminaci nenávistných projevů a dezinformací (informace o aktivitách v rámci projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR „Obec pro všechny“)

Průběh jednání:

Ad a) Noví členové pracovní skupiny + b) Aktuality

Pan Adam přivítal přítomné a sdělil aktuality o členech/členkách Pracovní skupiny pro bezpečnost (dále jen „PS“): paní Siváková Duchoňová rezignovala a nově jsou jmenováni paní Kalibová z organizace In Iustitia a pan Džuda, krajský koordinátor pro romské záležitosti hlavního města Prahy. Adeptu na členství, panu Josefu Danielovi, se s ohledem na technický problém nedaří připojit. Dále se řešily aktuality z regionů.

Kauza Hodonín (týkala se nezletilých dětí) – zatím nejsou bližší informace k možnému motivu předsudečného násilí v souvislosti s etnicitou. Město Bílina – potyčka mezi Romy a Vietnamci, šetří Policie ČR. Zapojili se členové Rady vlády pro záležitosti romské menšiny (dále jen „Rada“).

Paní Kalibová doporučila, aby PS navrhla Radě, aby přijala usnesení k systémovému nastavení procesů a péče o oběti trestné činnosti. Dle poznatků In Iustitia je 21 % obětí trestné činnosti dětmi (nejen romskými), což je vysoké číslo, a systém veřejné správy a školství není na tuto situaci dostatečně adaptován. Aktuálně projednávaný vládní program „Bezpečné dětství“ oběti trestné činnosti nereflektuje. Vznesla dotaz na poskytnutí analýz a statistik ze strany Policie ČR o procedurách spojených s výslechy a dalšími procedurami týkajícími se zvláště zranitelných obětí (dětí), zejména na použití výslechových místností. Z praxe In Iustitia plyne, že ne vždy jsou úplně reflektována práva obětí ze strany Policie ČR. Měl by existovat jasný metodický pokyn (zejména týkající se obětí – dětí) a speciální metodici pro práci s oběťmi by na krajské úrovni měli navázat užší spolupráci s Asociací organizací poskytujících pomoc obětem trestných činů.

Pan Barbořík informoval, že využívání těchto místností roste a o statistické informace bude požádán Úřad služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR, až paní Kalibová zašle naformulované dotazy.

Pan Horský doplnil, že výslechy mladistvých osob může provádět jen proškolená osoba a dbá se na to, aby výslechy byly šetrné. Ze strany Policie ČR může v individuálních případech docházet k tomu, že ne vždy je postup ideální, ale obecně je zde snaha spolupracovat s uvedenou Asociací.

Paní Seidlová uvedla, že k tématu se PS vrátí na programu nějakého dalšího zasedání. Tato PS je zaměřena na témata spojená s romskou národnostní menšinou. PS byla o aktuálních událostech v Hodoníně a souvislostech informována a k tématu se uskutečnila i schůzka z iniciativy organizací Romea a In Iustitia.

Pan Pařawa informoval, že školám byla rozeslána metodika týkající se obětí trestných činů, včetně šikany, obsahující i to, jak se chovat k dětem, které se staly oběťmi trestných činů, a jaká mají práva. Zdůraznil systémovou snahu Ministerstva vnitra ČR podpořit bezpečnost ve školách, včetně adekvátní komunikace s dětmi. Řadu užitečných materiálů pro rodiče, školy i děti vytvořila organizace Locika a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.

Pan Stojka vyzdvihl dobrou lokální spolupráci a upozornil na vzrůstající problémy týkající se návykových látek.

Tajemnice a předseda informovali o avizovaném akreditovaném programu pro terénní pracovníky organizace Podané ruce zaměřeném na potenciální uživatele návykových látek mezi Romy, již jsou vypsány první termíny školení.

Pan Koky sdělil, že jím dříve zmiňovaný případ z Kutné hory řeší soud. Romea připravuje video pro rodiče zaměřené na šikanu. Poslanecká sněmovna vydala poslance Tomio Okamuru k trestnímu stíhání.

Debata – v případě řešení situací přímo v terénu členy/členkami Rady nebo PS tito mohou, když potřebují prokázat svou důvěryhodnost, odkazovat na styčné důstojníky pro menšiny a na členský seznam PS na webu vlády: [Pracovní skupina pro bezpečnost | Vláda České republiky](#).

Paní Bursíková Jacques a pan Barbořík poděkovali všem za dosavadní efektivní spolupráci a konstatovali viditelný posun k užší spolupráci PS (za vedení pana Adama) a Úřadu vlády ČR s Ministerstvem vnitra ČR.

Pan Barbořík informoval, že pro děti dnes existují i užitečné edukativní IT nástroje. K tématu telefonních asistenčních linek: bude finančně posílen dotační program Ministerstva vnitra ČR pro podporu asistenčních a krizových linek, jako je například Linka bezpečí. Ministerstvo práce a sociálních věcí se zavázalo, že podpoří související sociální služby u těchto linek. Existují společné evropské podmínky pro provoz linek zaměřených na specifické zranitelné skupiny obyvatel. Číslo těmto linkám přiděluje Český telekomunikační úřad. V rámci linek se dnes využívají i tzv. chatboti nebo e-mailová komunikace.

Paní Vomelová a pan Blažek informovali o možnostech postihu šikany, které se dopouští žák školy, přiblížili odpovědnostní otázky. I jednání žáka mimo školu může být někdy posuzováno/postihováno jako šikana mající souvislost se školním prostředím (a dovozeno např. zanedbání povinnosti prevence či reagování na šikanu ze strany školy).

Odkaz k tématu pošle paní Vomelová.¹

Ad c) Doprovodný text ke schématu pro komunikace krizových situací typu interetnické napětí – debata a připomínky

Debata: hledání nástrojů pro komunikaci bezpečnostně rizikových situací týkajících se romské menšiny, například v případech jako je živelná katastrofa, lokální sociální napětí, vystěhovávání neplatičů z ubytovny nebo podobně, pro působení v terénu – co se osvědčilo, co lze doporučit, i jako prevence, mj. do aktualizované metodiky pro krajské koordinátory pro romské záležitosti. (Jedná se i o situace, které není třeba řešit systémově nebo na centrální úrovni. Také nejde o tzv. akutní/krizovou mediální komunikaci, kterou se zabývá Ministerstvo vnitra ČR.)

¹ Šikana odehrávající se mimo školu – viz závěrečné stanovisko Veřejného ochránce práv: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3810>

Debata (pan Dužda, pan Koky, pan Horský, pan Barbořík a další): základem je komunikace se styčným důstojníkem pro menšiny. V Praze plánují vytvoření bezpečnostní platformy, na základě lokální strategie romské integrace. Zásadním tématem je pružná reakce na akce zvenčí – např. ze strany jednotlivců typu tzv. lajčkaři. K tomu je třeba vést debatu, jak reagovat a kompenzovat vliv těchto zdrojů informací. Například videonahrávkou? Nyní využívají Romové hlavně TikTok. Je otázkou efektivita a bezpečnost u šíření informací na (soukromých) sociálních sítích například členů Rady nebo vládních zmocněnkyní. Faktem je, že veřejnost není dostatečně informována o činnosti představitelů romské menšiny v poradních orgánech, i když ze strany vládní zmocněnkyně paní Fukové je informování nyní častější. Ze strany Úřadu vlády ČR bohužel nelze zajistit oficiální profil na sociálních sítích (např. facebookový), mj. pro skupinu krajských koordinátorů pro romské záležitosti. Značný dosah mají sociální sítě organizace Romea.

Co se týče distribuce informací, v rámci romských komunit fungují spíše sociální sítě, nefungují příliš tištěné materiály. Co se týče vytváření uskupení na krajské úrovni, je potřeba si uvědomit, že síť kontaktů není všude stejná. Někde jsou například malé úvazky pro romské poradce nebo terénní pracovníky, někde tyto pozice nejsou ani obsazené. Z komunikačního schématu může také někdo nečekaně vypadnout, když nebude zrovna k dispozici. Nejdůležitější ze všeho je předávání informací včas a co nejrychleji. Například u možných shromáždění/demonstrací je důležitá možnost se na situace dopředu připravit. V rámci sítě kontaktů Policie ČR se komunikuje na různých chatech, čímž dochází k rychlejší reakci. Někdy bude nejefektivnějším nástrojem řešení akutního bezpečnostního problému postup dle komunikačního schématu, někdy svolání specializované skupiny. Zásadní je dávat protiváhu rizikovým nebo zavádějícím informacím.

Pan Dvořák informoval, že kraje si mohou požádat o dotace z peněz Ministerstva vnitra ČR na prevenci kriminality na aktivity ke zvyšování informační gramotnosti a prevenci dezinformací (vzdělávání zaměřené i do terénu).

Ad d) Příprava setkání s Ministerstvem spravedlnosti ČR k tématu interkulturní vzdělávání komunikačních pracovníků

V návaznosti na doporučení PS z dubna 2024 se uskutečnila korespondence mezi paní vládní zmocněnkyní pro záležitosti romské menšiny a panem ministrem spravedlnosti, na kterou navazuje aktuální aktivita spočívající v první fázi v organizaci kulatého stolu k tématu zvyšování interkulturních a komunikačních kompetencí osob, které v justici komunikují s veřejností.

Debata na témata spojená s kulatým stolem: obsah, forma, financování, okruh pozvaných osob. Měly by být přizvány obě paní vládní zmocněnkyně, kolegové z doporučených útvarů Ministerstva spravedlnosti ČR, i z těch útvarů, které se zabývají vzděláváním, dále zástupci Justiční akademie, Soudcovské unie, Nejvyššího státního zastupitelství, konkrétní soudci, které téma zajímá (pan Šarman předá nějaké kontakty), zástupci Úřadu vlády ČR zabývající se předsudečným násilím a justicí, tiskové útvary Ministerstva spravedlnosti ČR a jednotlivých institucí v rámci justice. Nejlepší bude hybridní formát kulatého stolu, s ohledem na zájem zajistit vyšší účast. Obsahově by měla být diskutována metodika pro komunikaci s médii, týkající se například i přístupu do jednacích síní. Pro obsah budoucího vzdělávání může být užitečná i reflexe z přednášení Oddělení

strategické komunikace Ministerstva vnitra ČR na lokálních tiskových útvarech, prezentace pana Ryšavého z organizace Romea, exkurz do dějin Romů v českých zemích a sociokulturních souvislostí (například zástupci Muzea romské kultury), prezentace navazující na projekty organizací Ara Art nebo Romanonet, příspěvky týkající se interkulturní komunikace nebo interkulturní psychologie. K debatě zůstávají otevřené otázky financování vzdělávání pro pracovníky justice i metodické zakotvení do dosavadního systému vzdělávání.

U soudců záleží na individuální odpovědnosti každého z nich (k tomu srov. § 82 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích)). Co se týče státních zástupců, Nejvyšší státní zastupitelství může vydávat pokyny obecné povahy. Justiční akademie funguje obsahově do značné míry nezávisle na Ministerstvu spravedlnosti ČR.

Ad e) Lajfkaři a soc. sítě – možné postupy k eliminaci nenávistných projevů a dezinformací (informace o aktivitách v rámci projektu Ministerstva pro místní rozvoj ČR „Obec pro všechny“)

Prezentace MMR ČR (manažerka projektu „Obec pro všechny“ Ing. Marie Harantová)

Došlo k upřesnění, že „Obec pro všechny“ nenahrazuje projekt „Hate free“ v oblasti monitoringu médií, o projektu se šířily nepřesné informace – ve skutečnosti s tzv. lajfkami a sociálními sítěmi nejsou činnosti projektu provázané. Projekt ale obsahuje pomoc obcím s komunikací s veřejností, mj. mediací nebo tvorbou strategií. Z praxe projektu může paní Harantová doporučit jako prevenci kupříkladu zvyšování komunikační a IT gramotnosti (o chování na sociálních sítích apod.) dětí a mládeže např. ve školách nebo v klubech pro děti, nebo zapojování lokálních představitelů do komunikace o aktuálním problému.

Příprava dalšího zasedání – výjezdního v Brně, rozloučení

Zapsala: PhDr. Martina Seidlová

Schválil: Bc. Milan Adam